

ANY VI

NÚM. 259

BARCELONA 11 AGOST 1893

Vestida de tal manera,
ó fent lo *Faust y Lucia*
que hi estich bel... de primera!
ves qui en lo mon may diria
que vaig nexe á *La Segrera!*...

CRÓNICA DE LA SETMANA

VARIADA en acontereiments còmichs ha sigut aquesta última vuytada, tenint casi tots ells per causa las passions amorosas, las que han pujat de grausal mateix temps que hi ha pujat lo termómetro. Lo cordels enamorats es, ara per ara, un forn abrandat.

Segóns diuhen las crónicas, una noya de vint abrils, d' un morenet clar, d' ulls grossos y negres, molt guapa y molt alegre y d' altrás circunstancias no menos apreciables, se va enamorar, (y això no té res d' estrany) pero va enamorarse del seu tio (y aixó já es mes curios.)

«Yo tengo un tio
que es confitero,
me dá confites.
me dá confites
y caramelos.»

Aquets versets de la sarsuela se diu qu' eran cantats sovint per la guapissima y enamorada neboda, encare que 'l seu tio no fos confiter, sino militar curro y sandunguero ab una piga de pel finissim á la galta esquerra. No era confiter, pero per dols cap d' ells lo guanya: la seva boca es una fábrika d' arrops y confituras.

Mes, fos que á la mamá de la noya l' empalagués tanta *guayaba*, ó que, com á bona sogra, tingués desitjos de fer desgracias, lo cas es que de *la noche á la mañana*, va dir al fill de Marte que 's busqués acomodo y á la seva filla que si no apagava lo foch del seu cor, la ficaria en un convent.

Res: un pas de novela per entregas.

Y com que la noya 'l tenia mes calent que may (lo cor) y 'l militar també; van resoldre tots dos rebelarse als mandatos de la mamá.

Y aquesta, tretze que tretze, va y me clava á la mossa á la casa del Senyor.

Pero com que la filla estava decidida no mes á ingressar al convent de Sant Agustí, (tres caps en un coixí) va escaparse de la casa santa, anantse á reunir ab lo seu tio que, com que *no venia del hort*, á l' hort del convent l' esperava, com altre don Juan Tenorio.

Y un cop junts, improvisaren un deliciós niu d' amors en un piset sense pretensions.

Pero, la mare, en forma de serpent, va interrompre tanta felicitat, donant coneixement al jutje de lo succehit y manifestant que sa filla era objecte del tracte mes dur per part del militar, tant que la tenia tancada en un quarto fosch.

Van pendre las autoritats cartas en l' assumpto, y sembla que de las declaracions resulta, que 'l *guerrero* qu' ab una mirada feya tremolar als soldats mes fornits, era 'l qu' estava tancat en lo quarto dels mals en-

dressos, porque va semblarli á la neboda que mirava ab massas bons ulls á la cambrera del segón pis. Se diu també si 'l feya dormir sense mitjas y anar al llit sense sopar.

¡Com degenera la especie!

*
**

Pronostica un periódich que la costum de xiular, está cridada á desapareixe; y no li falta rahó.

Un pobre enamorat de Madrit buscant novas senyas pera cridar al balcó á la seva sílfide, cansat de notificar-li lo seu plantón al carrer ab aquella tosseta dolsa ó ab picament de mans, va convenir ab ella, que la xiularia.

Pero ja diu lo refrá «ja pots xiular si l' ase no vol beure» ó la novia; es igual.

Y per mes que 'l novio xiulava, la seva estimada no sortia.

Sembla que entre 'ls matuters de Madrit existeix la costum d' entendres per medi de xiulets y qué va resultar?

Senzillament: que 'ls burots, creyent per tants xiulets que 's tractava d' un matuter, se tiraren sobre l' enamorat y mentres cridavan furiosos «ahont tens las *bufetas*» l' atiparen de *bufas* y cops de burxa, deixantlo com nou.

Y lo mes salat del cas es que 'l pare de la noya que ja estava cansat d' aquells amorios, com si ignorés de qui 's tractava va barrejar-se en la colla y li descarregá la garrotada que se li va assentar mes malament.

Moraleja: Joves enamorats no xiuleu á las vostras xicotas.

*
**

Per acabar exclamém: ¡Qui pogués ser cotxero!
¡Qui pogués serho; sil

Continuament llegim en los periódichs. La marquesa del Bitxo, la comtesa de Baixpont, ó la senyora del ministre Seba, ha fugit ab lo seu cotxero.

Los periódichs d' aquesta setmana consignan un cas paregut:

Madrit, 6, á las 8'50.— *La esposa de un ex-diputado á Cortes se ha fugado con su cochero. El marido ha denunciado el hecho á las autoridades.*

Si fos casat, los cotxeros serian los que 'm farian mes por. La sort que no crech poder may arribar á tenir cotxe.

¡Los cotxeros son gent privilegiada!

Fixinse sino en lo que passa en los tranvias: Totas las raspas s' en van ab lo cotxero; los conductors han de *fumar en pipa*.

Parlant d' aqueixas fugas de donas de la aristocracia, me deya ahir un conegut meu:

—Sembla mentida que senyoras tan elevadas, fugin ab gent tant baixa.

—No ho considero pas aixís.

—Espliquis.

—Senzillament; ¿Diguim si no es persona elevada la que acostuma anar al *pescante*?

LLICENCIAT VIDRIERAS.

Las desventuras del mam

LES tristes desventuras del vi, jo vull contarvos á estil de los poetes que parlan ab las ees; obriune les orelles y os partireu de riure puig jo per eixes coses sabeu que soch esprés.

Pel Maig ja ne comensa lo cep á treure pampols y pel Agost comensan á inflarse los reims, mes ¡ay! que les malures y fortes pedregades no 'n deixen avegades sisquera ni gotims.

Mes are dat que 's salve de la penosa lluita que ne sosté llur plante en contra 'ls elements, la rata famolenca, la llebra sospitosa y el gos de la masia la trinxan ab sas dents.

Lo cassador que corra derrera bestia esquerpa y cego, res no mira buscant adelerat; les fulles de esmeragdes que rich doser ne forman, ab sa atrevida planta trepitja sens pietat.

Després ne ve 'l Setembre, lo grat mes de la brema; pagesos y pagesas comensan á cullir, y ab esmoladas eynes lo fruyt del sarment tallen y dins de portadores mitx enfonsat se 'l mir.

Entra en lo cup terrible, y allí tots lo trepitjan empodegant sa aroma ab la suor dels peus; y ballan ab desfici y mouhen tal riota; que 'm sembla 'l reim Cristo petjat per los juheus.

La agengantada premsa fins los pinyols trosseja, y á doll ne surten d' ella cascades de rubí,

ab lo perfum que escampa, lo cap se tambaleja y 'l cor al cel s' enlayra tot benehint lo ví.

Lo masover ab ansia lo guarda dintre botes tan pur com la donzella que no coneix l' amor, y en sent allí fermenta y cobra tal coratje que un trago d' ell faria ressucitar un mort.

Del ví las desventures encar' no son passades hi ha un home que conspira en contre del seu bè; un home que se 'l mira, que 'l taste mil vegades, un home que li diuhen per mofa *tabernè*.

¡Ja es d' elll ja se 'l emporte tot trontollant lo carro, lo passa per los llabis dels malestruchs burots, devant de una taberna ja 's para, es lo calvari ahont sanch y aygua prompte han de suhar los bots.

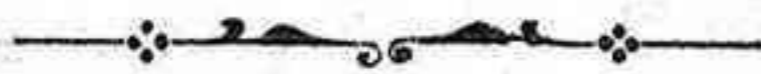
Be plora la ignocencia; mes ¡ay! que malvat home calcula sa deshonra, quan l' hi farà guanyar, y lúbrich ne profana aquí, per sa puresa, lo sacerdot de Cristo adora en tot altar.

Desde allavors ¡infame! tractantlo com *ramera* que en lo burdell impúdich fins sa hermosura deix; ab aygua cuyt y sucre, potassa y cochinilla l' adorne de tal modo que ja ningú 'l coneix.

¡Oh malhaurada planta! las tevas desventures m' omplenan de tristesa y de congoixa 'l pit; encare que cadávre, jo vull saborejarte entra en mon cos que t' ayma; ¡mortalat esprit.

JOSEPH Mª CODOLSA.

Aproximació de sonet

SI es que alguna vegada jo he probat d' explicá en un sonet qualsevol fet per los 14 versos ¡vatura set! ó m' ha sobrat materia ó m' ha faltat.

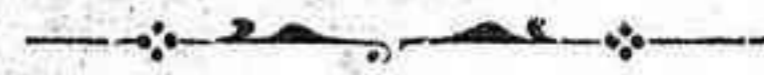
En vista de que may m' ha resultat un sonet ben rodó, ben ó mal tret; ¿será per mi impossible fé un sonet? ab amarga espressió m' he preguntat.

No sé; no puch saber d' ahont se 'm pert si es que prenh mal las midas y no 'm surt, ¡y ensopegarho just, ja es un incert! veyám contém aquet per si es complert:

Un. , dos, tres., dotze, tretze, ¿Veyeu? ¡Curt! vaja afegimnhi un altre. ¡Qu' es amarch! un, dos., catorze, quinze. ¡Y ara llarch!

JOSEPH OLIVERAS

PLANYS D' UN EX-TORERO

SONET

VAN tocá 'l clarinet, s' obrí la trampa hont tenian la fera malahida y tothom va exclamar tot desseguida: *no he visto bicho de mejor estampa*.

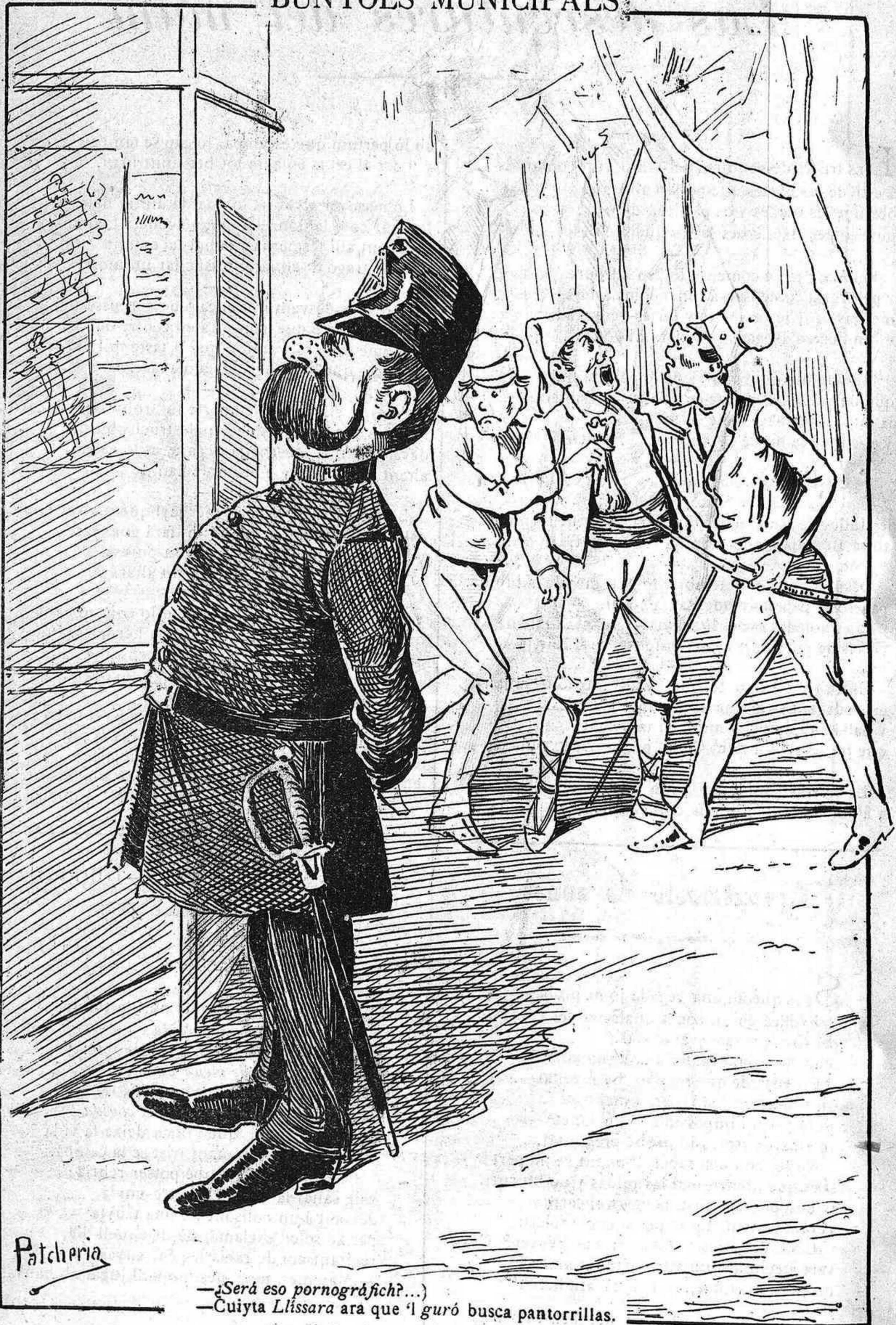
Al veurel tan lleuger m' agafá rampa; vaig presenciar d' un pobre la *cogida* que per poch en 'quell lloch deixa la vida y ara esguerrat, captant trist se la campa.

Pensant que jo també potser rebria vaig saltar la barrera á corre-cuyta deixant á un polisont fet una truyta; per xó solch exclamar desde aquell día, regirantsem de rabia las entranyas:

—¡May mes, may mes, no vull jugar ab banyas!

J. TARRÉ Y R.

BUNYOLS MUNICIPALS

Patcheria

A L' ADUANA

—Veurás... Hi hauria de passar la vista jo per allí dintre; que després, en comptes de *filet*, no hi trobi ensinalls. No vull compromisos.

Arats 93

De dijous a dijous

(DIÀLECHS SETMANALS)

No 's deu pas sapiguer encara de quin modo 's va escapar de la presó aquell prés joy?

—¿Qui ho diu? Ja hi va haver diari que ho explicava prou; per medi d' aquell alambre del terrat...

—Pró ¿qui ho va veure? La vareig trovar molt misteriosa aquella fugida, vaja.

—Donchs, jo gens; qui ha perdut la llibertat es molt lògich que miri de recobrarla si pot.

—No es aquesta la qüestió; també es lògich que la presó sigui una gàbia ben segura y guardada.

—Ja ho es; reperi que hi ha un exèrcit de llaveros y un regiment de centinellas.

—No vol dir rés aixó, si la gàbia es foradada del sostre. ¿Ho té entés?

—Bé, pró ¿qué m' explica? Sembla que 'm fassi carréchs; ¿quina culpa hi tinch jo?..

—Es un enrahonar, home! Vull dirli que ¿qui sab per hont va fugir aquell prés!.. Potser aquell alambre es pura fantasia ¿sab?

—Bueno ¿y qué?

—Oh! Es que miravan per quins terrats va passar, y si molt convé no 'n va passar cap... ¿comprén?

—Vol dir vosté que tal vegada en compte de passar per alt, va passar per baix de la presó.

—Aixó, aixó.

—Bé l' haurian vist passar prou, ab tanta vigilancia com hi ha, home de Deu!

—Potser per massa que vigilan. ¿está?

—Bé, pró, no sé per qué s' hi ha d' encaparrar tant.

—Ja ho sé; pró ¿no li sembla á vosté que?..

—Lo que 'm sembla que 'l planto, vegi; porque ja m' está amohinant.

—Escolti...

—Ja torno.

—Qu' es estrany que no hagi anat á veure encare la Martinez vosté qu' era uns dels seus admiradors

—M' han dit que no es la Martinez d' abans.

—Donchs, l' han enganyat; es la mateixa.

—No m' entén; vull dir que ha perdut molt.

—Cá! que ha guanyat.

—Diuen que no gasta ja aquell garbo y no fá aquells meneyos que la varén fer célebre.

—¿Sab qu' es aixó? Qu' encare que fassi 'ls mateixos moviments artístichs (!) ja no engrescan com allavoras; tothom está embafat... Y després; la dona 's va fent vella y 'l seu art necessita molta joventut y molt bonas referencias de mitj en avall...

—Ah, tunante! vosté sempre tant epigramátich.

—Es qu' es aixís. La Martinez haurá de plegar més aviat que las altras artistas mogudas, porque ho fá massa fort quan s' hi posa.

—Per aixó deu haver aprofitat lo temps, porque vareig llegir qu' estava hipotecable.

—Si, diuen que moventse d' aquell modo la curriya del Chatu margó ha xuclat molts caramelos y s' ha arreglat de joyas y de roba...

—¿Ja pot contar!

—Gracias á Deu que ja han tancat las Corts.

—Vetaqui perque ja no se sent aquella furtó. Y 'l bestiar ¿l' han enjogat?

—Si, cap als prats del Nort, á engreixarse.

—Es dir que are fins á l' época de la matansa no 's tornarán á obrir.

—¿Y donchs?

J. BARBANY.

LO MEU RETRATO

SONET

*Qui no ho vol créure
que ho vingui á veure.*

Soch flach y petitó, pelat de ca tinch la pell tota blanca com la ce camino d' una mena de mane mitj garrell y mitj coix, cosa molt ra A cada lloch de carn tinch una ta mon génit es igual al d' una fe ma cara no 's ha vist may rialle no tinch ávis, parents, pare ni ma La vista ha de baixá tothom que 'm mi no hi ha cap dona al mon que 'm puga veu puig mon cap es pelat com calave Si hi ha aqui algun lector qu' aixó l' admi y 'l que acabo de dir no vulga creu que 'm miri... pel devant y pel darre

RA

SALVADOR BONAVIA.

NOTICIAS DE SIAM

Per fi s' ha aixecat lo bloqueo per haver acceptat aquell monarca l' ultimatum del govern francés.

Per tan plausible motiu lo rey *Rap-Rataplam-Pum-Pam*, etc., etc, ha donat un dinar al almirant francés, al qual han sigut convidats tots los *queses* de l' escuadra. Lo *menú* s' ha compost de:

Sopa puré de farina de *Yucatá* (especie de patata de Malaga.)

Filet de salvatge aux ecrevisses.

Runyons de soldat indijena (saltats)

Cuixas d' esclava, ab naps bufes.

Servell de xino ab *sauce* salomónica.

Raves fregits á la bordalesa.

Morros de negre á la graella.

Criadillas de caball ab salsa picanta.

Truyta de formigas blancas.

Fruits escullits: Sara-macutá, Fi-fá, y Prunas del polo.

Gelats calents y café cerrero.

Després del brindis los marinos francesos han anat á fer la siesta en lo bosch en companyia de quaranta set donas per barba de francés.

S' han enviat telegramas á Mr. Carnot.

Ha amenisat la festa la banda de l' escuadra qu' ha tocat l' Himne á Colón de 'n *Rótdebledas*.

JHON FFILFAH, DENTISTA

SEGURAMENT que si jo 'ls dich á vostés que hi estat al cel (no lo cel obert,) lo menos que 'm dirán es fanàtich y tocat de l' ala ¿vritat? Afortunadament los cotxes eran de lloguer, (no sempre han de ser de tercera...) Vull dir que no soch jo sol lo privilegiat, puig d' altres, y potser alguns dels que 'm lleigeixen, haurán tingut la mateixa ditxa.

¡Que! ¿No ho creuhen? Donchs mirin; no 'n faig pagar rés... Lo que 's per la meva part, puch ben assegurar's hi, que jo, y tots los que com jo han tingut la desgracia de patir mal de caixal, han tingut també la ditxa d' estar al cel, després... que 'l mal se 'ls ha curat. Aixó, si; s' ha de patir molt... pero molt abans, y si tots han sufert lo que jo... ¡no 'ls arrendo la ganancia.

Encare 'm recordo que un día, que 'm va atacar aquest mal de rábia, desesperat, y treyent verdaderament foch pe 'ls caixals, al veure que cap dels medicaments que 'm deyan me donava resultat, vaig anar á casa Mister Ffilfah, dentista estranger de molta fama, que segóns m' havian dit arrencava 'ls caixals ab molta promptitut y sense causar cap dolor al pacient.

Aixis que 'l mussiú aquell me va veure, me feu assentar en un silló y calantse las antiparras me va tenir deu minuts ab la boca oberta, per acabar dihent com en Tony-Grice: "Aixó no es rés."

—Donchs, mireu; á mí 'm sembla molt—vaig contestarli jo.

Pero ell, no fent cas de las meas observacions, s' arremangá com una bugadera y agafant unas alicates mes llargas que las estenallas que usan los manyans, m' agafá 'l caixal ab ellas, donant una estirada tan forta que del brinco que vaig fer si arrivo á tenir lo cap de ferro en lloch de carn, segurament que faig un forat al sostre.

Desgraciadament l' operació no s' había acabat encare, puig lo caixal seguía impertérrit en son puesto, y lo dentista no volgué deixar sa presa.

Un' altra estirada... y quina no sería la forsa de Mister Jhon, que 'm va arrossegar per tota la sala, sense que 'l famós *colmillo* cedís en lo més mínim.

Per fi, á la tercera estirada, vaig tenir lo gust ó disgust, de veure 'l caixal en mans d' aquell butxí en forma de *saca-muelas*, pero... ¡horroritzinse! ¡tremolin! ¡assombrinse! Aquell caixal era l' únich bó que tenia á la boca ja que may m' havia fet mal.

Desesperat al veure la gran sabiduría y talent del xarlatán aquell, del cop de puny que li vaig clavar, va escupir ell tants caixals com tenia á la boca. ¿Creurian qu' encare va tenir la barra de demanarme un duro pel caixal bó que m' havia arrencat?

—¿Es á dir que 'n feu pagar un duro d' arrencar un caixal?—vaig dirli.

—Ni un céntim menos.

—Donchs cobreuse 'l dels que jo vos hi fet saltar y encare 'm tindreu de donar diners, per quedar en pau.

—¡Oh! es que jo 'ls arrenco sense fer dolor..

—¿Sense dolor... eh? Tampoch n' he sentit jo quan vos hi fet caure 'ls vostres...

Y agafant lo bastó vaig anarmen escalas avall resolt

á no fiarme mes dels que arrencan caixals sense dolor.. de qui 'ls arrenca.

Desde allavors tinch jurat no fermen arrencar may mes cap, y ho cumpliré ¡vaya si ho cumpliré!

Com que l' últim que 'm quedava ahir me va caure..

LLUIS SALVADOR.

HOMENATGE

Á LA SENYORETA GIL

Jo que d' actor y poeta tinch un xich de cada cosa, faré, si algú no s' hi oposa, una critica mal feta d' una tiple molt hermosa.

Mes com que soch molt honrat, per mes qu' estigui de broma, eix vers que li he dedicat respirará la vritat que surt sempre de ma ploma.

Ja ho sab senyoreta Gil, cada hu per llá ahont la enfila: ja coneix 'l meu istil, ab aixó estigui tranquila, escolti y no 'm trenqui 'l fil.

Es vosté tiple lleugera, y quant mes lleugera vá mes la bilis m' exaspera, perque vaja ¡m fa exaltá d' una mena de manera!

Quan surt vestida d' istiu en *El otro monaguillo*, mentres 's gronxa y somriu, tot 'l públich fá l' ull viu perque 'l públich ¡es molt pillol!

Y per xó 'l dirho no 'm raca; jo, al veurela tan divina, (filla, la carn es molt flaca) sería ab molt gust piscina d' una banyista tan maca.

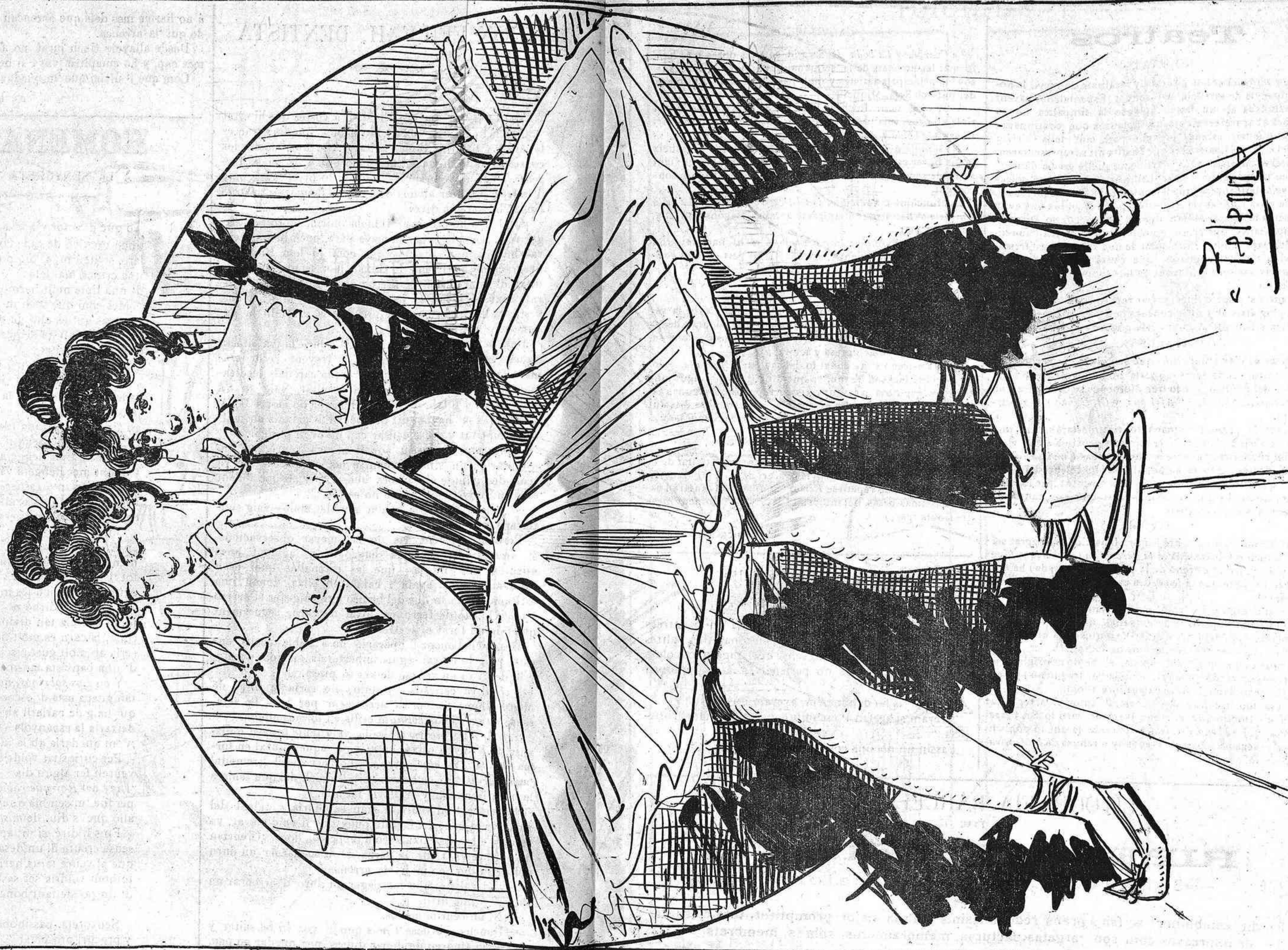
Y en *Los sobrinos*, no es bola, tan guapa está d' escocesa, qu' haig de parlarli ab franquesa, deixaría la espanyola ¡y 'm quedaria ab la inglesa!

Per curiositat voldria veureli fer algún día 'l rey del *Rey que rabió*, perque 'm sembla que 'l faria allò que 's diu: de *mistó*.

Fins li diré, si m'apura, sense creure dí un desastre, que al veure tanta hermosura, tothom voldria ser sastre d' un rey de tant bona *hechura*.

Senyoreta, passihobé, y procuri prosperar ja que á la seva má ho te: Ja sab que pot disposar sempre de

ILLI COLOMÉ.

¡FELICIDAD!

—¡Ay pobres de nosaltres!
—¿Qué hi ha?
—Un Pare de familia que 'ns apunta l' ullera.

Teatros

NOVETATS

Ab un verdader plé de galeries, y localitats, comensá la nova companyia de sarsuela del senyor Espantaleon, havent sigut saludada ab un llarch aplauso la simpatica Conxa Martinez al apareixer en escena, aplausos que continuaren en totes quantas escenas prengué part tant de la *Curriya* com del *Caramelo*, sarsuelas que en dita nit se representaren.

Conserva encara la Srta. Martinez aquella gracia flamenca y veu tan portentosa, havent adquirit ademés una colecció envejable de joieria que fan enlluernar á la concurrència.

En la nova companyia (á jutjar per las obras fins avuy representadas) sols se fan dignes de menció lo Director Sr. Espantaleon que es un notable actor genérich y lo senyor Alcántara, tenor cómich dotat de una veu extensa, fresca, é igual en tots los registres, que causá notable admiració per no haverse sentit un tenor de tals condicions de un sens fi d' anys.

Ab ansia s' espera mes variat repertori de lo donat fins avuy, puig aixís ab sols lo concurs dels tres artistes esmentats, fora difícil que la companyia pogués arribar á port.

CATALUNYA

A pesar del variat repertori que semblava era la consigna en la companyia de ópera, aquesta no ha lograt gayre bona acullida del públich, per lo que diumenge se despediren ab las representacions de *L' Africana* y *Gli Ugonotti* respectivament.

Durant la present setmana lo teatro estará tancat, tornantse á obrir á primers de la setmana próxima ab lo viatge mimich, lirich, ballable y otras yerbas *Un viaje á Suiza* que anys atrás tan lograren popularisar los célebres Hanlon-Lees y que aquesta vegada será desempenyat per los mateixos excéntrichs que ultimament han cridat extraordinariament la atenció en Paris.

TIVOLI

May ab mes rahó que are, lo Sr. Ignaci pot assegurat ser cert l' antich refrá castellá *á la tercera va la vencida* ja que ab *El húsar* (tercer estreno de la present temporada) ha ensopegat una obra que la te segura en los cartells fins á fi de temporada.

Tant son argument, com sas xispejantas escenas, propietat escénica y perfecte desempenyo que ha obtingut, se fan mereixedors del extraordinari éxit que en la nit del estreno y succesivas representacions ha lograt.

La música que hi ha adicionada, si be no es original (ja que fa anys recordém haberla sentida per fragments) lo seu *arreglador* ha sapigut ferla halagadora al oido.

Al final fou cridar ab insistència l' autor ó arreglador Sr. Pina y Dominguez y. . efectivament sortí lo Sr. Perez Cabrero, qui se veje precisat á retirarse, ja que lo públich (aquesta vegada) observá l' engany y rehusá la *inofensiva* equivocació.

CALVO-VICO

La Czarina y *La boda de Serafin* son las obras que han format las novetats de la setmana, haventhi recullit aplausos los principals aartistas y molt particularment la mimada del públich Srta. Miquel.

Avuy deu tenir lloch lo benefici de aquesta distingida tiple ab programa bastant gastat, ja que 'l forma lo rutinari *El rey que rabió* y una pessa valenciana.

'Ns sembla que donat l' extens repertori que posseheix podia haver escullit *menú* mes ameno, puig á haver sigut aixís, de segur que hauria lograt veurer lo teatro mes coregut.

Las funcions ó audicions *dansísticas-ventrescas* de *La bella Chiquita* s' han hagut d' aplassar á causa, segons diu ella, de enfermetat.

Vaja que de bombo é importancia ja n' hi han dat prou los de *La fulla Madrilenya*, y are á ella, li pertoca mes bondat.

CIRCO ESPANYOL

Continua lo públich favorint á aquest local, si bé la variació que vol donarse á lo repertori, fa que algunas de las obras no puguin tenir un desempenyo perfecte, com serian los desitjos de empresa y actors.

Com á estreno s' ha donat lo del saynete *Alfonsa la buñolera* del Sr. Jackson Veyan, en que dit autor ha sapigut pintar ab escrupulosa exactitut y xiste irreprotxable algunas escenas de *barrios bajos*. La execució en aquesta obra bastant aceriada en conjunt y molt discreta pera lo Sr. Soucasse.

CONCERTS D' EUTERPE

Pera lo próxim dimars 15 del corrent y festivitad de la Assumpció, se prepara lo vuyté concert de la temporada en la que ademés de repetir-se *Remors matinals*, se cantarán escullidissimas pesas del immortal Clavé y del eminent mestre Goula (pare).

UN CÓMICH RETIRAT.

Als pares de familia

Vaja, si volen feyna, 'n tenen, y molta en los carrers de la Mare de Deu, Robador, Sta. Madrona, Alba y altres en los que no s' hi pot passá sense que vinguin los colors á la cara fins dels que no perteneixen á la *purissima* agrupació.

¡Apa, ja 'ls ho denunciém; aveyam qué farán! Aveyam si agafan l' escombra y netejan tanta brujicia.

Fassin un día una cosa ben feta.

LITOGRAFIA BARCELONESA

DE

RIBERA Y ESTANY

—5, SANT RAMÓN, 5.—Barcelona—

En dit establiment se fan á preus reduhidissims y ab la major promptitut, tota classe de impressos com son targetas, facturas, memorandums, sobres, membrets, etc., etc.

També se trobará un assortit inmens de cromos propis pera anuncis industrials, menús, programas, etc., etc.

Gran especialitat en carnets pera reunions y societats.

FOTOTIPIAS

—Encara que siga robant, 'm guanyo la vida tan honradament com 'l primé.

—Ay, ay... es ben meu y 'n faig lo que vuy.

—Jo ja 'n fora de Pare de Familia, pero, ¿y si algú sab la meva vida privada...

—Si m' emborratxo es porque crech que 'm convé per la salut.

LA SÍFILIS

*Sigas sabi ó be tonto,
tal com m' ho han contat, t' ho conto.*

QUAN la sífilis va declarar-se en Nápols l' any 1494, se ignorava lo mal que era; los metjes no 'l comprenian; la gent s' apartava d' ell creyentlo contagiós y 'ls mes supersticiosos invocavan á tots los sants que 's tenian per curaderos de la lepra, creyent que aquella enfermetat era propiament leprosa. Los diversos síntomas de la malaltia l' imposavan diferents noms que recordavan sobre tot l' estat postermós ó brinós de la pell dels malalts, bastant semblant al de la lepra, que va consumint las carns ab molta frisansa.

Entre aquesta ignorancia, donchs, la sífilis va anar desenrotllantse espantosament pel mon, fins dos anys després que la ciencia va remediála. Pero entretant, totas las nacions se defensavan del cárrech d' haver engendrat aquesta vergonyosa malaltia y cada una li donava 'l nom de la nació vehina atribuhintli lo principi ó be origen del mal. Los italians deyan que 'ls francesos l' havian portat á Nápols quan en 1494, Carlos VIII, invadí ab sas tropas aquell territori, y 'ls francesos s' excusavan ab los espanyols vinguts del descubrimient de las Américas.

Com los francesos van opinar algunas nacions, pero l' opinió aquesta va ser mal fundada puig que Colón torná de descubrir lo Nou Mon arrivant al port de Palos, lo día 13 de Janer de 1493, ab vuytanta dos mariners ó soldats y nou indios, sense que sa tripulació, encara que ab mal estat, iniciés cap síntoma de la sífilis.

Lo 25 de Septiembre del mateix any, Cristófol Colón se feya altra vegada á la vela ab quinze naus, 1500 soldats y un gran número de mariners y artesans. Catorze d' aquestas naus tornaren á Espanya l' any següent, y á fins d' aquest any, Bartomeu Colón, germá de Cristófol, sortí ab tres baixells, portant á Espanya á Pere Margarit, cavaller catalá malalt de la sífilis.

L' any 1495 multiplicá las relacions marítimas entre las Antillas y Espanya. Aixís quan Colón, acusat de crims imaginari, tornava carregat de cadenas al vell mon, la embarcació en la qual venia prés, transportava també dos cents soldats atacats del mal venérich.

Aquets dos cents empestats van desembarcar á Cadiz lo 10 de Juny de 1496.

Nou mesos després d' aixó lo Parlament de Paris publicava una ordenansa relativa als malalts de la *Grosse Verole*; nom que donavan los francesos á la sífilis.

Per lo tant, podria sostenirse que Europa va ser la que infestá á América ab una enfermetat á la que 'l clima de las Antillas convenia mellor que 'l de Nápols; se podrian donar rahons convincents pera demostrar que 'ls aventurers espanyols que en classe de soldats voluntaris s' havian posat al servey del rey de Nápols, tornaren á sa patria empestats del virus venéreo, embarcantse pera las Antillas sense haver sigut curats.

Finalment diuen que va aclarir aquesta qüestió lo sabi Doctor Teofrasto Paracelso, exposant tota una doctrina nova apróposit de las malalties venéreas, quan proclamá sa semblansa ab la lepra en sa *Gran Cirurgia* (llib. 1, cap. 7.)

"La sífilis, diu, tingué son origen en lo comers impur d' un francés leprós ab una prostituta napolitana que tenia bubons venérichs, la qual infestá aviat á tots los que van tenir qué veure ab ella. Aixís es, com la sífilis procedenta de la lepra y del bubó, á la manera que la rassa de las mulas surt del encreuament del cavall y de la burra, se va estendre per contagi en tot l' univers".

Paracelso considerava, donchs, lo mal de l' any 1494 com un género nou en l' antigua familia de las enfermetats venéreas, al qual se li doná 'l nom de sífilis degut al derivat de *Sifilo*, personatge célebre del poema de Morbo gallico, de Jeroni Fracastor

L' AVI DE A. ROSSELL.

Secció Regiliosa

SANT DEL DIA:

SANTA ECONOMÍA (MÁRTIR)

Gran funció á l' iglesia del Hospital del *Peu de la Creu*.

Predicará l' acreditat reverendo *Pare Diluvio*, fent l' apologia de la *Junta camama*, y treyentli tots los drapets al pati.

La Junta, en cambi, al final de la festa hi treurá *doscents llits*, enviant als pobres malalts á pendre la fresca.

Hi haurá, com sempre, un cotxe á la disposició del *nebot del seu oncle*.

Las dimissions... á Chicago.

Altra gran funció al convent *dels Angelets*.

Després del rosari y sermó de cartilla 's cantarà la cansó:

¡LA PASTORETA!

baix la direcció del preberé *B. Aladrer*, que, enfilat dalt d' una cadira, dirigirá 'l coro ab una vara de freixa per batuta.

No s' hi val á apretar.

Perque 's vegi los punts que calsa la nostra *prempsa* per lo que respecta á revistas teatrals, de lo que tantas vegadas nos hem queixat pera fer veure al públich quina classe de *menú* se li dona, publicuém á continuació la carta que acabém de rebre del autor de *La Telefonista*, planyentse de lo que nosaltres, ja ni 'n fem cas.

Allá va:

Madrid 5 Agosto.

Sr. Director del periódico LA TOMASA

Muy Sr. mío y de mi distinguida consideración: Llegan á mis manos los recortes de la prensa de Barcelona dando cuenta del estreno de mi zarzuela *La Telefonista*, y felicito á V. por haber sido el *único* periódico de esa capital que no me levanta el falso testimonio de haber salido á escena en Barcelona, sin haberme movido de Madrid.

Así se escribe... la historia.

Puede V. hacer el uso que guste de esta declaración.

Quedo suyo afmo, S. S. y compañero

Salvador M.ª Granés.

¿Qué 'ls sembla?

A tots los que no 's trobin prou furnits de butxaca per' anar ab la gent de *pelas* als verdaders banys de Sant Sebastián, los recomaném que s' arrivin a la platxa de la Deliciosa, ahont s' ha instalat un Sant Sebastián económic que no

deixa rés que desitjar.

La instalació apropiada, la comoditat y l' aseó fan que 's vegi cada dia, lo nou Sant Sebastián invadit per totas las personas de gust, desitjosas de posar lo cos en remull.

¡Hasta 'ls sócios de la *Fulla* no hi faltan, dirigint los gemelos á las fillas de Eva! Pero no s' escandalisin, ho fan pera denunciar á totas las famellas que no portin unas municions prou conformes.

De Manresa 'ns fan saber que en lo Ateneo Obrer d' aquella població s' ha representat dugas vegadas la humorada dels nostres amichs y companys Srs. Dalmases y Guasch, *Pintura fi de sigle*, ab lo titul de *L' escarment* y dantla com original d' un tal D. Antoni Bosch.

En nostre número anterior nos planyiam de las defraudacions que 's cometen en los drets de propietat de las obras dramáticas, y ara debém 'manifestar que de ser certa la noticia, com es de creure, los nostres amichs están disposats, ja que s' ha batejat novament á la seva obra ab lo titul de *L' escarment*, á *escarmentar* á qui s' hagi pres tal llibertat.

Llegim en un diari de la vila del os y del madronyo que lo Governador civil de Barcelona ha rebut una comunicació de la Junta del manicomi de Sant Boy, dihentli, que si en un breu plasso no satisfán, las diputacions, las cantitats que per *dispesa* dels bojos se 'ls deuchen, y que pujan *nada menos* que á uns 80,000 duros, 's veurán obligats á treurels al carrer.

Endevant... Si qué farém brometa!

Diuhén de Cadiz que l' arrendataria de cédulas ha rescindit la contracta.

Ha perdut 34,000 duros.

Las autoritats no li han concedit las autorisacions que demanava pera fer los embarchs.

Aquí... tampoch.

¡Oh sublime Gamazo!

En Alcorisa (Aragó) s' ha fet cridar pel nunci lo vi á cinch céntims litro, y en alguns altres punts l' han ofert de franch.

A qué fer comentarís... Si desde Biarritz y Sant Sebastián no 'ns sentirían...

Hem llegit que en Sant Andreu de Llavaneras ha mort una dona que tenia la friolera de 107 anys, sent lo mes raro d' ella que may havia tingut cap malalía.

Mal debut va tenir.

Morir á la primera malalía.

Es molta pega!

No fa molt que l' *Herodes* de Sant Andreu va embestir á un tranvia de circunvalació faltant molt poch pera fer desgracias y derribant las caballerías.

Ja altrás vegadas haviam denunciat fets per l' istil que no havian passat de conatos; pero per xó va tenir qu' arribar lo cop.

Ara una *Golondrina* y un vapor correu de las Balears van xocar no haventi hagut desgracias... porque sí.

¿Que creuhén que 's posará esmena á rés?

Ja ho veurán.

So'zament á la provincia de Saragossa diu que setze pobles han demanat forsa de la guardia civil pera poguer cobrar la contribució.

Ja ho várem dir quan en Castelar va felicitar al Sr. Gamazo pel bon resultat, que tot just 'ns assentavam á taula. Y d' aquí als brindis...

Sembla, si no es bola, que 60,000 católichs residents en lo districte de Lattaquich s' han convertit al mahometisme.

Los diaris turchs 'n fan moltras bocadas.

Apa, *membres* de la *Fulla* á posar sucursal á Lattaquich y á veure vostres valiosos serveys.

No arriba á tant la vostra abnegació: oy!

¡Como está la sociedad!

La senyora d' un ex-diputat á Corts ha fugit ab lo seu lacayo. Lo *miura* del marit ha denunciat lo fet á las autoritats.

Ab aquestas calors, ja no 's respectan *classes*.

Telegramas

Madrid, 9.—4 matí.—Aquell cotxero que va fugir ab aquella senyora del ex-diputat, diu que li proba molt lo *nou estat*.

Sant Andreu, 9.—6 id.—Ab tanta aygua com ens va caure á sobre, 'ns estém morint de set.

Meca, 9.—8 id.—La carn de moro va molt barata. En pochos dias *D.ª Epidemia* n' ha despatxat 30.000.

Un bagulayre 's faria barba d' or si ho arreglés á bon preu.

Santander, 9.—9 id.—No vindré fins al primer de Setembre, porque vull untarme ab forsa oli las frontissas del ventre.

BELLA CHIQUITA.

Madrid, 9.—10 id.—He encarregat gran cantitat de *fil* pera regalarne als meus antichs correligionaris.

Ja fa anys que 'ls vaig servir també de parroquiá ab las remesas de *cera* que 'ls vaig fer.

EMILIO K. K. TELAR.

CORRESPONDENCIA

Anirà: F. Avelta; Salvador Bonavía, J. P., Pau Inglés, Jordi Barallat.

Eudalt Mas: Vosté es massa calavera y un dia quedará *sens alé ni gloria*, com *doña Tusquets*.

Illi Colomé: Está bé.—J. Asmarats: No trobo sentit á la seva poesia, al ser cap al final.—Ignaci Camprubi: La idea va bé, pero es escrit ab poch salero; de tots modos li publicarém.—Un Pelut y C.^a: Vosté entén lo qu' ha escrit? Donchs ja ha fet prou.—J. Bernat Durán: Lo seu article no va pel nostre setmanari.—J. T. R.: Efectivament, es massa llarga per lo insignificant del assumpto.—E. Sanahuja: Si vol dirli alguna cosa á la *Martinez*, diguili en prosa, creguim.—E. S.: Si es de la *Lliga*, qué vol que li diga? A Sant Boy trobará torres que hi passa molta fresca.

Tot lo demás, que no es poch, ja ho ha consumit lo foch.

Lit. Barcelonesa de Ribera y Estany, 5, San Ramón, 5
Barcelona.

—Bé, ab que conta vosté?
—Cobro de *basuré* pero no exerceixo.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

ESQUELA MORTUORIA

D TOTAL SEGONA-TERSA

(Morí á la edat de 60 anys)

(Q. E. P. D.)

Sas desconsoladas fillas D.ª Prima-segona-terza, D.ª Tercera quarta y D.ª Prima-segona-quarta, suplican á tots sos amichs y coneguts la tingan present en sas oracions.

UN PELUT.

INTRÍNGULIS

Buscar lo títul d' un drama que tingui cinch vocals y totas igualas.

JOSEPH PUJADAS.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6—Nom d' home.
- 6 5 1 2 6—En los arbres.
- 1 2 6 5—Pel ranxo.
- 2 3 6—Ne fan bastóns.
- 4 2—Nota musical.
- 3—Consonant.
- 6 5—Las campanas ho fan.
- 1 5 4—Al hort.
- 1 5 1 2—Per Sant Joan.
- 5 6 1 2 3—Nom extranger.

- 1 5 3 3 2 4—Per los porchs.
- 1 5 3 2 4—En la mar.
- 4 4 2 6—Las donas ne portan.
- 6 5 4—Cosa calenta.
- 4 5—Article.
- 5—Vocal.
- 1 2—Lletra.
- 6 2 4—Un condiment
- 3 5 6 2—Nom de dona.
- 6 2 1 2 6—En lo forn.
- 1 2 6 5 4 2—En la cuyna.

J. PALLARÉS.

SOLUCIÓNS

À LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

Xarada.—A-no-me-na-da.
Logogrifo numérich.—Florençia.

ACADEMIA DE DIBUIX Y PINTURA
= de =

J. ESPINÓS

Carrer de la Universitat, 31 - 2.º
BARCELONA

PARA LAS PERSONAS TIMORATAS

Si quereis libraros de cualquier enfermedad infecciosa como el **CÓLERA** depositad la confianza en ei

AGUA DE AZAHAR (aygua naf)

preparada por D. ANDRÉS FAMADAS, de GERONA, que cura rápidamente los dolores de vientre, alivia el estómago y facilita la digestión.

DE VENTA EN TODA CATALUÑA y en VENDRELL

D. Miguel Bellvé, Calle Casanovas, número 1